

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах

підготовки **бакалавра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності **231 Соціальна робота**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

Луцьк – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах» підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота.

Розробник: Петрович Валерій Степанович, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Сидорук І. І., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота. ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>8-ий</u>
ІНДЗ: немає		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) <u>26</u> год. Лабораторні_____год. Індивідуальні_____год.
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові – Петрович Валерій Степанович

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон – 050 605 65 47,

Електронна пошта: petrovichv@ukr.net Petrovich.Valeriy@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. *Анотація курсу.* Навчальна дисципліна «Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота і вивчається у восьмому семестрі, формою контролю є екзамен. На її вивчення відведено 4 кредитів (120 годин), у тому числі: 26 годин лекційних, 26 год. практичних, 8 год. консультації та 60 год. самостійної роботи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зарубіжні соціальні системи, а також стан соціальної роботи в країнах, що перебувають на різних щаблях економічного, політичного й культурного розвитку. У цьому зв'язку певна увага приділяється розгляду соціальної роботи як феномена сучасного суспільства, основним сучасним концепціям і моделям соціальної роботи, які використовуються фахівцями соціальних агенцій різних країн світу.

2. **Пререквізити:** «Основи соціальної роботи», «Теорія та технології соціальної роботи», «Історія соціальної роботи», «Теорія та історія соціального виховання».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета вивчення курсу: сформувати знання студентів про здобутки і проблеми зарубіжних систем соціальної роботи, про стан фахової освіти з соціальної роботи в країнах близького і далекого зарубіжжя.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати знання про технології соціальної роботи в зарубіжних країнах, предмет і завдання цієї навчальної дисципліни; методи дослідження;
- проаналізувати змістову і процесуальну сторони соціальної роботи в зарубіжних країнах; обґрунтувати моделі організації й управління системами соціальної роботи в зарубіжних країнах;
- сформувати знання про професійну підготовку соціальних працівників в зарубіжних країнах;
- навчити здійснювати порівняння зарубіжних соціальних проблем з вітчизняними аналогами і ефективність шляхів їх подолання;
- давати об'єктивну оцінку вітчизняній та зарубіжній соціальній політиці й уміти обґрунтовувати альтернативні її варіанти;
- оволодіти сукупністю способів, методів, технологій соціального захисту населення, які позитивно зарекомендували себе в зарубіжній практиці;
- творчо використовувати кращі ідеї соціальної роботи і соціальної педагогіки різних країн і народів для ефективної підготовки і функціонування вітчизняних соціальних працівників/ФСРів.

4. Результати навчання (компетентності).

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної* (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов) та *загальних компетентностей*: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. *Фахові компетентності*: ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного). ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці. ФК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей. ФК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад. ФК 22. Здатність вибору і реалізації технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

Очікувані програмні результати навчання: ПРЗ1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. ПРУ5. Визначати зміст

співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. ПРУ7. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки. ПРК3. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. ПРАіВ 6. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. ПРАіВ8. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень. ПРАіВ9. Здійснювати вибір і реалізацію технологій соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи в закладах освіти.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Характеристика основних аспектів розвитку соціальної роботи в зарубіжних країнах							
Тема 1.1. Соціальне благополуччя і захищеність людини як світова проблема. Структура сучасної соціальної роботи в західних країнах. Взаємозв'язок соціальної роботи, соціальної політики та соціальної держави.	10	2	2	5	1	лекція-диспут / Zoom	ДС, ДБ/З
Тема 1.2. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи за рубежом.	10	2	2	5	1	метод круглого столу / Zoom	ДС, ДБ, РЗ/К/З
Тема 1.3. Соціальна робота як професійна діяльність. Класифікація ролей та функцій соціального працівника.	10	2	2	5	1	лекція-диспут / Zoom	РМГ/З
Тема 1.4. Напрями та сфери діяльності соціальних працівників за рубежом. Специфіка соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів за кордоном	10	2	2	5	1	проблемна лекція / Zoom	ДС, ДБ/З
Тема 1.5. Соціальна робота в громаді за	9	2	2	5	-	лекція-диспут /	РЗ/К/З

кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку						Zoom	
Разом за змістовим модулем 1	49	10	10	25	4		15
Тести/ контрольна робота 1							20
Змістовний модуль 2. Системи соціальної роботи в країнах зарубіжжя							
Тема 2.1. Соціальна робота і професійна підготовка соціальних працівників у США	9	2	2	5	-	лекція-диспут / Zoom	ДС, ДБ/3
Тема 2.2. Розвиток соціальної роботи і професійна підготовка соціальних працівників у Канаді.	9	2	2	4	1	проблемна лекція / Zoom	ДС, ДБ/3
Тема 2.3. Розвиток соціальної роботи і підготовка кадрів соціальних працівників у Великобританії	9	2	2	5	-	лекція-диспут / Zoom	ДС, ДБ/3
Тема 2.4. Розвиток соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності і соціальної освіти у Німеччині	9	2	2	5	-	лекція-диспут / Zoom	ДС, ДБ/3
Тема 2.5. Соціальна/соціально педагогічна робота і соціальної освіти у Франції і Бельгії	9	2	2	4	1	лекція-диспут / Zoom	РМГ/3
Тема 2.6. Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у скандинавських країнах (на прикладі Швеції та Норвегії)	9	2	2	4	1		РМГ/3
Тема 2.7. Соціальна діяльність у країнах Сходу (на прикладі КНР та Японії) Соціально-правова політика в Ізраїлі	9	2	2	4	1		ДС, ДБ/4
Тема 2.8. Розвиток соціальної	8	2	2	4	-		ДС, ДБ/3

роботи/соціальної педагогіки в Польщі. Підготовка польських фахівців соціальної роботи							
Разом за змістовим модулем 2	71	16	16	35	4		25
Тести, контрольна робота 2							40
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60/тести
ІНДЗ (за наявності)							-
Всього годин/балів	120	26³	26³	60	8		100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень. ² / Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо. ³У випадку набору студентів менше 15 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Виконання всіх самостійних завдань ґрунтується на попередньому вивченні та опрацюванні ряду теоретичних та відео матеріалів з різних джерел інформації. Самостійна робота з дисципліни здійснюється за такими напрямками: підготовка теоретичних питань до семінарських занять; опрацювання першоджерел (друкованих видань та інтернет-ресурсів); виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань, вирішення/розв’язання кейсів; підготовка до підсумкових модульних робіт; підготовка до екзамену. Самостійні завдання оформляються письмово у вигляді повідомлень, порівняльних таблиць. Завдання виконуються до кожної теми. Перевірка повноти і якості виконання завдань, опрацьованих в рамках самостійної роботи, здійснюється в процесі практичних занять, співбесід, індивідуальних консультацій.

Змістовий модуль 1. Характеристика основних аспектів розвитку соціальної роботи в зарубіжних країнах

Тема 1.1. Соціальне благополуччя і захищеність людини як світова проблема. Структура сучасної соціальної роботи в західних країнах. Взаємозв’язок соціальної роботи, соціальної політики та соціальної держави.

1. Чому соціальна робота на початках сприймалася як форма благодійності, захисту убогих, калік і інших груп населення в різних країнах.
2. Як відбувалося формування соціальної роботи як професійної діяльності.
3. Чому відбувається актуалізація проблем соціальної роботи в умовах кризового стану суспільства, загострення соціальних проблем.
4. Які універсальні складові міжнародного досвіду соціальної роботи і чим вони обумовлені?
5. Підготуйте повідомлення про вплив різноманітних факторів на формування ідей соціальної справедливості в світі.
6. Підберіть матеріали про бідні і зубожілі прошарки населення в зарубіжних країнах і роль соціальних служб в їх підтримці

7. Зробіть порівняльну таблицю сутності соціальної політики та соціальної роботи, обґрунтувати їх взаємозв'язок. Порівняння здійснити за такими позиціями: визначення, мета, об'єкт, зміст, завдання, основні сфери реалізації та категорії захисту, функції, рівні реалізації.

8. Охарактеризуйте актуальні проблеми соціальної роботи на сучасному етапі розвитку суспільства в зарубіжних країнах

9. У чому полягає співвідношення між соціальною роботою, соціальним добробутом і соціальною політикою?

10. Назвіть загальні, властиві всім країнам, тенденції розвитку соціальної роботи.

11. Назвіть та проаналізуйте методи вивчення іноземного досвіду соціальної роботи. (вивчення джерел: міжнародних та національних документів, навчальних планів, програм, підручників, посібників тощо; вивчення статистичних даних; вивчення літературних джерел; спостереження; бесіда та інтерв'ю; порівняльний метод)

12. Заповніть таблицю: «Методологічні основи напрямів і змісту соціальної роботи»

№п/п	Назва країни	Тип соціальної політики держави	Назва і зміст моделі соціальної роботи

Тема 1.2. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи за рубежом.

1. Складіть таблицю «Типологія країн за роллю держави у вирішенні проблем соціального захисту населення» за посібником Р. Корнюшиної).

Тема 1.3. Соціальна робота як професійна діяльність. Класифікація ролей та функцій соціального працівника.

1. Охарактеризуйте основні групи ролей соціальних працівників.
2. Охарактеризуйте основні виробничі функції соціальних працівників.
3. Знайдіть в ЗМІ та в мережі Інтернет інформацію про особливості рольового репертуару соціальних працівників в окремих країнах. Прокоментуйте та проаналізуйте їх функціонал. Порівняйте з посадовими функціями соціальних працівників в Україні

Тема 1.4. Напрями та сфери діяльності соціальних працівників за рубежом. Специфіка соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів за кордоном.

Знайдіть в ЗМІ та в Інтернеті інформацію про найбільш цікаві соціальні служби та агенції в медичних установах, на підприємствах, культурно-дозвілєвих установах, в місцях компактного проживання представників нацменшин та мігрантському середовищі, в громаді в окремих країнах. Прокоментуйте та проаналізуйте їх діяльність.

Складіть таблицю, описавши грамотно джерела: «Міжнародне співробітництво: вирішення соціальних проблем молоді, літніх людей та інвалідів і зміцнення сім'ї».

Знайдіть відеоматеріали про роботу соціальних працівників з різними категоріями клієнтів в зарубіжних країнах, обґрунтуйте на засадах яких теоретичних моделей здійснюється ця робота.

Тема 1.5. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку.

1. Знайдіть в ЗМІ та в мережі Інтернет інформацію про проектування та імплементацію актуальних для України моделей соціальної роботи в громаді, технологій/методів роботи соціальних працівників з громадою.

Змістовий модуль 2. Системи соціальної роботи в країнах зарубіжжя

Тема 2.1. Соціальна робота і професійна підготовка соціальних працівників у США.

1. Підготуйтеся до дискусії: „Благодійність як початкова форма соціальної роботи (на матеріалах аналізу історичного досвіду США)”.

2. Створіть хронологічну таблицю «З історії становлення соціальної роботи у США».

3. Підберіть матеріали про попередження та подолання жорстокого ставлення до дітей в США.

4. Які особливості організації соціальної роботи в школах США? Оцініть досвід роботи психолого-педагогічної служби "Гайденс" з позицій його запровадження в школах України

5. Подумайте, у чому полягають функції Ради з освіти у галузі соціальної роботи у США? Чи потрібна така організація в Україні?

6. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у США, порівняйте її з підготовкою соціальних працівників в Україні.

7. Знайдіть в ЗМІ та в Інтернеті інформацію про професійну підготовку соціальних працівників у США.

Тема 2.2. Розвиток соціальної роботи і професійна підготовка соціальних працівників у Канаді.

1. Підберіть матеріали про попередження та подолання жорстокого ставлення до дітей в Канаді.

2. Підготуйте повідомлення про новітні сфери, моделі та категорії соціальної роботи в Канаді.

4. Вкажіть, яке положення щодо осіб із інвалідністю включено до Конституції Канади?

5. Знайдіть в ЗМІ та в Інтернеті інформацію про професійну підготовку соціальних працівників в Канаді

6. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у Канаді, порівняйте з підготовкою соціальних працівників в Україні.

7. Розкрийте основні шляхи адаптації ідей досвіду Канади до вітчизняних умов.

Тема 2.3. Розвиток соціальної роботи і підготовка кадрів соціальних працівників у Великобританії.

1. Зробіть порівняльний аналіз соціальних служб у Великій Британії і США.

2. Опрацюйте матеріал з історії становлення соціальної роботи у Великій Британії, розвитку перших соціальних служб і складіть хронологічну таблицю «З історії становлення соціальної роботи у Великій Британії».

3. Підготуйте повідомлення про новітні сфери, моделі та категорії соціальної роботи у Великобританії.

4. Підберіть матеріали про попередження та подолання жорстокого ставлення до дітей у Великобританії.

5. Підберіть матеріали про допомогу малозабезпеченим і неповним сім'ям у Великобританії.

6. Охарактеризуйте особливості роботи з дітьми з неблагополучних сімей у Великобританії.

7. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у Великобританії, порівняйте з підготовкою соціальних працівників в Україні.

8. Назвіть загальні принципи положення, якими керуються у підготовці фахівців соціальної роботи всі ЗВО Великої Британії.

Тема 2.4. Розвиток соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності і соціальної освіти у Німеччині.

1. Створіть хронологічну таблицю «З історії становлення соціальної роботи у Німеччині».

2. Проаналізуйте, у чому виявляється розмежування між соціальною роботою та соціально-педагогічною діяльністю в Німеччині?

1. Підготуйте повідомлення про новітні сфери, моделі та категорії соціальної роботи у Німеччині.

2. Проаналізуйте мережу соціальних служб у Німеччині.

3. Розкрийте специфіку системи соціального захисту та соціальної роботи з дітьми в Німеччині.

4. Підберіть матеріали про попередження та подолання жорстокого ставлення до дітей в Німеччині.

5. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у Німеччині, порівняти з підготовкою соціальних працівників в Україні.

6. Охарактеризуйте різні типи навчальних програм, за якими готуються майбутні працівники соціальної сфери в Німеччині.

Тема 2.5. Соціальна/соціально педагогічна робота і соціальної освіта у Франції і Бельгії.

1. Опрацюйте матеріал з історії становлення соціальної роботи в Франції, розвитку перших французьких шкіл соціальної роботи і складіть хронологічну таблицю «З історії становлення соціальної роботи у Франції».

2. Назвіть основні причини введення у Франції посади «аніматорів». Розкрийте особливості педагогічної анімації.

3. Охарактеризуйте основні групи соціальних професій, які існують у Франції.

4. Назвіть характерну ознаку процесу реалізації молодіжної політики та соціально-педагогічної роботи з молоддю у Франції.

5. Знайдіть в ЗМІ та в Інтернеті інформацію про професійну підготовку соціальних працівників у Франції.

6. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у Франції, порівняйте її з підготовкою соціальних працівників в Україні.

Тема 2.6. Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у скандинавських країнах (на прикладі Швеції та Норвегії) .

1. Розкрийте рівні проведення соціальної роботи в Швеції.

2. Назвіть основні групи соціальних працівників, що задіяні в соціальній роботі в громаді.

3. За якими основними напрямками ведеться робота соціальних служб у Швеції?

4. Розкрийте мету діяльності кризових центрів для чоловіків і жінок у Швеції.

5. Назвіть особливості роботи молодіжних центрів подолання кризи.

6. Проаналізуйте систему підготовки соціальних працівників у скандинавських країнах, порівняйте її з підготовкою соціальних працівників в Україні.

Тема 2.7. Соціальна діяльність у країнах Сходу (на прикладі КНР та Японії). Соціально-правова політика в Ізраїлі.

1. Охарактеризуйте особливості соціальної політики в КНР.

2. Назвіть, що забороняє Конституція Японії?

3. Як відбувається розвиток виховної роботи в японській сім'ї.

4. Як забезпечується традиційність національного виховання в Японії.

5. Що означає здоровий спосіб життя по-японськи?

6. Чим пояснюють науковці різке зростання тривалості життя японців у післявоєнні роки?

7. Назвіть, яка освіта в Японії є найвищою цінністю з усіх видів освіти і чому?

8. Розкрийте основні завдання системи соціального забезпечення в країні.

9. Який головний принцип системи охорони здоров'я в країні.

10. Розкрийте програми соціальної допомоги в Ізраїлі.

11. З'ясуйте, які права мають діти при розлученні батьків в Ізраїлі?

12. Оцініть правовий захист дітей в сучасному Ізраїлі.

13. Охарактеризуйте роль соціального працівника в Ізраїлі.

14. Специфіка підготовки соціальних працівників в Ізраїлі.

Тема 2.8. Розвиток соціальної роботи/соціальної педагогіки в Польщі. Підготовка польських фахівців соціальної роботи .

1. Яка робота ведеться в Польщі із засудженими та особами, що готуються до звільнення.
2. Як відбувається соціально-педагогічна робота в навчальних закладах.
3. Запропонуйте варіанти адаптації польського досвіду з підготовки фахівців соціальної сфери до реалій України

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, «асоціативний ряд», моделювання та робота в малих групах. На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також діяти як експерти, тобто оцінювати та аналізувати знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота (МКР) містить запитання (тестові завдання), які дають можливість оцінити знання студентів з теоретичних положень курсу й певною мірою їх готовність до практичної діяльності.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є:

1) поточний контроль – мультимедійне представлення завдання по темі, передбаченій силабусом, яке передбачає не лише володіння теоретичними знаннями, але й практичними вміннями. Максимальну кількість балів по всіх темах (по 4 (3 бали)) можна отримати за умови мультимедійного представлення завдання (представлення напрацювань малої групи) та виконання завдання самостійної роботи. За умови малокомплектної групи кількість аудиторних годин зменшується вдвічі, а максимальна кількість балів під час поточного оцінювання відповідно до тем збільшується вдвічі. Поточний контроль – максимум **40 балів**;

2) передбачено написання МКР (їх 2, після вивчення кожного з двох змістових модулів), МКР 1 оцінюється **25 балами**, а МКР 2 – **35 балами**. Підсумковий контроль – максимум **60 балів**.

Внеском студентів у навчальний процес є їхня присутність та активна участь на занятті. Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом). Пропущені заняття та незадовільні оцінки мають бути обов'язково відпрацьовані (за графіком консультацій). Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у вебінарах та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як: **6-15 год.** як виступ на 2 практичних; 15-30 год. як МКР відповідно до теми. Зарахування результатів формального, неформального та інформального навчання здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів у формі екзамену, визначеного навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному силабусом дисципліни. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) або вирішення тестових завдань різного роду складності за тематикою навчальної дисципліни.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильності відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Студент, який набрав більше 75 балів в результаті поточного та підсумкового контролю має право погодитись на оцінку під час заліку, екзамену. У разі складання екзамену бали підсумкового контролю анулюються. Якщо студент набирає менше 60 балів за результатами поточного контролю та екзамену він складає іспит повторно. Складання та перескладання екзамену проводиться згідно розкладу.

Перелік питань до екзамену

1. Поняття соціальних технологій. Класифікації соціальних технологій за видами, рівнями, сферами застосування тощо.
2. Формування соціальної роботи як професійної діяльності, її об'єкт і суб'єкт.
3. Типи технологій в соціальній роботі, їх зміст.
4. Основні функції та зміст соціальної профілактики.
5. Основні функції та зміст соціальної діагностики.
6. Основні функції та зміст соціальної терапії.
7. Основні функції та зміст соціальної реабілітації.
8. Основні функції та зміст соціальної адаптації.
9. Основні функції та зміст соціального консультування.
10. Основні сфери діяльності соціальних працівників за рубежем.
11. Соціальна робота з бідними та малозабезпеченими за рубежем.
12. Соціальна робота з мігрантами за рубежем.
13. Соціальна робота з людьми з інвалідністю за рубежем.
14. Соціальна робота з людьми похилого віку за рубежем.
15. Соціальна робота з різними групами дітей за рубежем.
16. Соціальна робота з жінками за рубежем.
17. Соціальна робота в громаді за рубежем.
18. Моделі соціальної політики і соціальної практики.
19. Рівні реалізації соціальних програм.
20. Концептуальні моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах.

21. Теоретичні моделі соціальної роботи.
22. Особливості організації соціальної роботи за рубежем.
23. Фактори, що зумовили формування ідеї соціальної справедливості у світі.
24. Основні індикатори стану реалізацій соціальних гарантій у світі.
25. Визначення соціальної роботи XXI-го століття.
26. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи.
27. Особливості організації соціальної роботи в школах США.
28. Досвід роботи психолого-педагогічної служби "Гайденс".
29. Досвід діяльності телефонної психологічної служби США.
30. Система соціальної роботи в США.
31. Соціально-виховна робота з дітьми та молоді у США
32. Соціальне забезпечення в США.
33. Технології соціальної роботи щодо працюючих батьків в країнах ЄС.
34. Технології соціальної роботи з наркозалежними (досвід Швеції).
35. Соціальна робота з ВІЛ-інфікованими у Швеції.
36. Соціальна робота з засудженими (Німеччина, Швеція).
37. Технологічні аспекти соціальної роботи у Великобританії.
38. Особливості діяльності соціальних служб у Великій Британії.
39. Технології соціальної роботи з різними групами населення у Великобританії.
40. Сутність концепції виховного середовища у навчальних закладах Франції.
41. Місце та значення педагогічної анімації у загальній системі соціалізації особистості у Франції.
42. Провідні риси організації соціальної роботи у Франції (Великобританії, Німеччині, Фінляндії, Канаді, Швеції, Норвегії, США).
43. Досвід функціонування шкіл соціальної роботи у Франції.
44. Діяльність соціальних служб у Німеччині.
45. Специфіка розмежування сфер між соціальною роботою та соціально-педагогічною діяльністю в Німеччині.
46. Типи навчальних програм, за якими готуються майбутні працівники соціальної сфери в Німеччині.
47. Система соціального захисту населення Канаді.
48. Основні види соціальної допомоги в Канаді.
49. Система служб соціального забезпечення Канаді.
50. Класифікація ролей соціального працівника.
51. Виробничі функції, властиві соціальним працівникам Ізраїлю
52. Технології соціальної роботи як соціальна інновація.
53. Система підготовки фахівців соціальної роботи в США.
54. Система підготовки фахівців соціальної роботи у Великобританії.
55. Система підготовки фахівців соціальної роботи в Німеччині.
56. Система підготовки фахівців соціальної роботи в Скандинавських країнах.
57. Система підготовки фахівців соціальної роботи в Франції.
58. Охарактеризуйте актуальні проблеми, спільне та відмінне в розвитку моделей підготовки фахівців соціальної роботи в європейських країнах і Україні.
59. Роль міжнародних організацій у розробці і здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи, соціальної освіти: Рада Європи, Європейська спілка, Організація економічного співробітництва і розвитку, Організація безпеки і співробітництва в Європі, ООН та її агенції (Програма розвитку ООН, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ), Всесвітній банк та ін.
60. Неурядові організації, що займаються розробкою та інтеграційною політикою у сфері соціального захисту і допомоги: Міжнародна амністія (Amnesty International), Католицька сужба допомоги (Catholik Relif Services), Міжнародний комітет (армія) спасіння (International Resque Committee), Лікарі без кордонів (Medicins Sans Frontieres), Рятуйте Дітей (Save the Children), Червоного Хреста, Християнський дитячий фонд та ін.

VI. Шкала оцінювання знань студентів

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи в Україні і за кордоном: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 5-6 травня 2003 р. Ужгород / За заг. ред. І.В. Козубовської, І.І. Миговича. Ужгород: Мистецька лінія, 2003. 361с.
2. Горшкова О.А. Опыт социальной работы за рубежом: [краткий курс лекций] М.: СТИ, 1999. 92 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. Київ: Універсум, 2013. 536 с.
4. Капська А.Й., Завацька Л.М., Грищенко С.В. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах. Навч. посіб. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. - 248 с.
5. Ковчина І.М. Сучасні тенденції соціальної роботи за рубежом. Навч.- метод. посібник / За заг. ред. А.Й.Капської. К.: Логос, 2001. 96 с.
6. Козлов А.А. Социальная работа за рубежом: состояние, тенденции, перспективы : [сборник научных очерков]. М. : Флинта 1998. 224 с.
7. Козубовський В. До питання про особливості застосування британського досвіду соціальної роботи з дітьми і молоддю в Україні. *Соціальна політика і соціальна робота*. №3-4. 2002.
8. Корнюшина Р.В. Зарубежный опыт социальной работы. Владивосток: Издательство ДВУ, 2004. 85 с
9. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. — 3-те вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с
10. Лоренц У. Социальная работа в изменяющейся Европе /Ассоциация психиатров Украины. К.: Сфера, 1997. 199 с.
11. Микитенко Н.О. Особливості практичної підготовки соціальних працівників в університетах Канади. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2005. № 2. С. 182-194.
12. Петрович В., Лях Т.Л., Спіріна Т.П. Зарубіжний досвід соціально-педагогічної підтримки неповнолітніх, які перебувають у конфлікті з законом *Ввічливість. Humanitas*, №5, С.90-98.
13. Пічкарь О. Підготовка соціальних працівників у Великобританії. *Соціальна політика і соціальна робота*. №3-4. 2002.

14. Поліщук В.А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід. Посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2003.–184с.
15. Попович Г.М. Соціальна робота в Україні і за рубежом : [навчально-методичний посібник] / Г. М. Попович. Ужгород: Гражда, 2000. 134 с.
16. Семигіна Т. В. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи [Електронний ресурс] / Т. В. Семигіна // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2015. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/>.
17. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
18. Слезанська Г. Поліщук В. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку. *Social Work and Education*. Vol. 6, No. 4. Ternopil-Aberdeen, 2019. pp. 390-407 DOI: 10.25128/2520-6230.19.4.5
19. Соціальна робота: Підручник / В. А. Поліщук, О. П. Бартош–Пічка, Н. М. Горішна, Г. В. Лещук, О. Ю. Пришляк / За ред. Н. Г. Ничкало. Тернопіль, «Збруч» 2010. 426 с.
20. Соціальна робота: Хрестоматія (книга III). К.: ДЦССМ, 2001.
21. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія / За ред. В.В. Барабаша. Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2008. 340 с.
22. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота : теорія і практика : [навч. посібник] / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. К. : Знання, 2008. 574 с.

Допоміжна:

1. Головка О.В. Практична підготовка студентів до соціальної роботи у Великій Британії. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2006. №1. С.88-92
2. Догляд за літніми людьми в Швеції (матеріали шведського інституту соціальних досліджень) *Соціальна політика і соціальна робота*. №1. 2001.
3. Загайко О. Місце та роль користувачів послуг у підготовці соціальних працівників у ВНЗ Великої Британії. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2007. №3. С.111-115.
4. Калашник Л .С. Педагогічні засади родинного виховання в китайській сім'ї: автореф. дис. ...Харків: Харківський нац-й пед-й ун-т імені Г.С. Сковороди, 2005. 20 с.
5. Кратінова А.М. Взаємодія спеціалістів соціальної сфери в Італії в рамках функціонування спеціалізованих закладів на основі парадигми інтегрованої допомоги. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. – 2006. – №1. – С.88-92.
6. Кулікова А.Є. Підготовка соціальних працівників до роботи з дітьми та молоддю у вищих навчальних закладах Швеції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Луганськ: Луганський нац. ун-т імені Т. Шевченка, 2009. 20 с.
7. Лещук Г. Професійна підготовка соціальних працівників II циклу у вищих навчальних закладах Франції // <http://www.google.com.ua/search?>
8. Ольхович О.В. Підготовка соціальних працівників до роботи з біженцями у вищих навчальних закладах США і Канади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О.В. Ольхович. Тернопіль: ТНПУ, 2008. 20 с.
9. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. Монографія / Під заг. ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. Черкаси: Вибір, 2012.- 322с.
10. Тименко В.М. Професійна підготовка соціальних працівників у вищих навчальних закладах США і України: спільність і відмінності / За заг. ред. Пуховської Л.П., Наукове видання. К.: Автореферат, 2003. 64 с.

11. Петрович В.С. Профілактика ВІЛ та соціально-небезпечних явищ серед дорослих: досвід «Програми 15». *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки»*. Луцьк, 2019. №2(386). С. 115-127.
12. Association Of Social Work Boards. Social Work Licensing. URL:: <http://www.aswb.org/SWL/licensingbasics.asp#>.
13. Breithaupt M. Recht in der sozialen Arbeit. *Stuttgart* : Walhalla und Praetoria, 2001. 128p.
14. International Association of Schools of Social Work. IASSW Census of Social Work Education 1998-1999. URL: www.iasw.soton.ac.uk/en/publications/worldcensus-commissionreport1.pdf
15. Lauermann K. Sozialpädagogische Berufsbildung. Innsbruck–Wien: Studien-Verlag, 1998. 256 S.
16. Marzahn Ch. Sozialpädagogik : Institution, Partipation, Selbstorganisation. München: Bildungsverlag, 1978. 119 S.
17. National Association of Social Workers. Code of Ethics. URL:: <http://www.naswdc.org/pubs/code/default.asp>
18. Roberts A. R. Social Workers' Desk Reference / Albert. R. Roberts, Julia M. Watkins. New York : Oxford University Press, Inc., 2005. 1267 p.
19. The Social Work History On-Line Time-Line. URL:: www.gnofn.orgjill/swhistory/
20. The Social Work History Station. URL:: <http://www.boisestate.edu/socwork/dhuff/XX.htm>
21. Watts T.D. International Handbook on Social Work Theory and Practice / T. D. Watts, D. Elliott, N. S. Mayadas. Westport :Greenwood Press, 1997. 462 p.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики: офіційний веб-портал. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
2. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
3. <https://www.prostir.ua/?news=perspektyvy-reformuvannya-sotsialnyh-posluh>;
4. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
5. Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання»: <http://www.ednannia.kiev.ua>
6. Сайт «Громадський простір»: <http://www.civicua.org>